

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 9212/18

לפני: כבוד השופט י' עמית
כבוד השופט מ' מזוז
כבוד השופט א' שטיין

העותרים: 1. איברהים ראשיד אחמד עאלם
2. "יש דין" - ארגון מתנדבים לזכויות אדם

נגד

המשיבים: 1. עו"ד נחמה זוסמן,
מחלקת עררים בפרקליטות המדינה
2. משטרת ישראל - מרחב שומרון

עתירה למתן צו על תנאי

תאריך הישיבה: י"ח בכסלו התש"ף (16.12.2019)

בשם העותרים: עו"ד שלומי זכריה ועו"ד מיכל זיו
בשם המשיבים: עו"ד רועי שויקה

פסק-דין

השופט י' עמית:

1. ביום 25.12.2014, בסביבות השעה 18:00, הושלכו בקבוקי תבערה לעבר רכב ישראלי שנסע על הציר בין אלמתן לשוב מעלה שומרון. כתוצאה מכך התלקח הרכב ונכווה באורח קשה ילדה בת 11 (להלן: הפיגוע).

כשעתיים לאחר הפיגוע הורה מפקד חטיבת אפרים דאז, לבצע הכשרה בסיסית של ציר עפר שיחבר בין אלמתן למעלה שומרון (להלן: פריצת דרך הגישה), מאחר שהציר שבו התרחש הפיגוע הקשה על פינוי הפצועים.

בסביבות השעה 3:30 לפנות בוקר ניתנה הוראה להפסיק לאלתר את עבודות פריצת דרך הגישה. קצין ההנדסה של החטיבה עזב את המקום, אך הרכש"צ שהיה בשטח המשיך בביצוע העבודות על אף שניתנה לו הוראה מפורשת לחדול מכך. בסופו של יום לא נסללה דרך גישה חלופית, אך הוחלט על הרחבת כביש האספלט על בסיס אדמות מדינה הסמוכות לו.

2. האמור לעיל הוא הרקע לתלונה שהגיש העותר 1, פלסטיני תושב הכפר ת'ולת', למשטרת מחוז ש"י באותו יום (להלן: העותר). התלונה נסבה על הנזק שנגרם לחלקתו עקב פריצת דרך הגישה: "9 עצי זית שבורים, האדמה בשטח של 35 דונם מתוכה נגרם נזק לשטח של 10 על 650 מטרים שם אני זרעתי חיטה והכל הלך, כמו כן הוא הרס במכוון את באר המים שם היו לי 70 קוב מים, ומילא את הבאר חול ואבנים".

התלונה של העותר התייחסה במיוחד לרשב"צ, שלטענתו אמר לו כי מדובר בשטח צבאי למשך שישה ימים וכי אסור לו להיות שם. בתלונה נכתב כי העותר התקשר לקצין המת"ק שהגיע לשטח, והלה אמר לעותר שלא מדובר בשטח צבאי ואישר כי הוא יכול להמשיך לעבד את אדמתו. העותר הראה לקצין המת"ק את הנזק שנגרם לחלקתו, וקצין המת"ק הפנה אותו להגיש תלונה במשטרה.

נקצר בדברים ונספר כי תיק החקירה נסגר בהיעדר אשמה, עררים שהוגשו על ידי העותרים נדחו, ועל כך נסבה העתירה שבפנינו.

3. כתב העתירה מגולל את הדרך בה פעלה המשיבה 2 לבחינת התלונה. מהעתירה עולה הזלזול בבדיקת התלונה שהוגשה על ידי העותר. נתברר כי תיק החקירה כלל אך ורק את שלושת הפריטים הבאים: הודעת העותר; מזכר מיום 4.1.2015 המתאר שיחה שקיים החוקר עם קצין המת"ק, שאישר כי בוצעו עבודות פריצת דרך בחלקה וכי נגרם נזק לעצי זית ולבאר המים; ומזכר מיום 11.5.2015 שבו נכתב כי החוקר יצר קשר עם חמ"ל חטיבה מרחבית אפרים וביקש לבדוק האם בוצעו עבודות של פריצת דרך בתאריך 26.12.2014, וכי "מסרו כי יבצעו בדיקה ויחזרו אלי יותר מאוחר".

אלו שלושת המסמכים שנמצאו בתיק החקירה, וביום 25.4.2016 הוחלט על סגירת התיק.

לא נלאה את הקורא בתיאור הפניות הרבות של העותרים אל הגורמים הרלוונטים, לרבות הגשת שני עררים כנגד ההחלטה על סגירת התיק. לבסוף הגישו העותרים ביום 30.12.2018 את העתירה שבפנינו, ובמסגרתה עתרו לסעדים הבאים: להורות למשיבה 1 לחזור בה מהחלטתה לדחות את הערר שהוגש על ידי העותרים נגד החלטת המשיבה 2 לסגור את תיק החקירה; להורות למשיבה 2 לבצע השלמת חקירה בתיק ולהעמיד לדין את האחראים לעבירות שנעשו ביחס לעותר ולקניינו הפרטי; ולהורות למשיבה 2 לחדש את החקירה, תוך מיצוי כל פעולות החקירה הנדרשות לבירור התלונה.

4. מתגובת המדינה עולה כי עבודתו של הרבש"צ הופסקה ביום 17.5.2017, בין היתר, על רקע מעורבותו באירוע פריצת דרך הגישה. מהבירור שנערך עולה כי בשלב מסויים הרבש"צ פעל מיוזמתו והמשיך בפריצת דרך הגישה על אף הוראת הצבא לפנות את המקום. תיק החקירה הפיזי הועבר בשלב מסויים למצ"ח, אך מאז "אבדו עקבותיו". בעקבות הגשת העתירה חודדה שאלת סמכות החקירה של רבש"צים, והובהר כי הסמכות נתונה למשטרת ישראל ולא למצ"ח. המדינה אישרה כי אכן לא היה מקום לסגור את תיק החקירה תחת העילה של "העדר אשמה פלילית", וכי יש ממש בטענת העותר כי היה על משטרת מחוז ש"י להשלים את הבדיקה מול גורמי הצבא, כדי לעמוד על טיב האירוע ועל מידת מעורבותו של הרבש"צ באירוע פריצת דרך הגישה. עם זאת, יש לזכור כי תחילתו של האירוע בהוראה של הצבא לפריצת דרך הגישה. הכשלים שבמתן הוראה זו ובאופן ביצועה כבר נבחנו בזמן אמת במסגרת תחקיר צבאי שנערך, ועל התחקיר חל חיסיון מכוח סעיף 539א לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955.

המדינה סברה כי תרופתו של העותר כיום היא לפנות בהליך מתאים במישור האזרחי ולהגיש דרישה לתשלום פיצויים בכל הנוגע לנזקים שבאחריות משרד הבטחון.

5. רשמנו לפנינו את הודעתה/הודאתה של המדינה כי אכן נפלו טעויות בהחלטות משטרת מחוז ש"י בסגירת התיק ובעילות לסגירתו, וכי הופקו לקחים במבט צופה פני עתיד.

מקובלת עלינו עמדת המדינה כי כיום אין תוחלת לסעדים המבוקשים על ידי העותרים. זאת, במישור המעשי, בהינתן כי חלפו כארבע שנים מיום האירוע, כי הופקו לקחים על ידי הצבא, וכי הרבש"צ הועבר מתפקידו, בין היתר, על רקע האירוע נשוא העתירה. נוסף, כי הרבש"צ, בו מתמקדת התלונה, גם לא צורף כמשיב לעתירה.

אשר על כן, אנו מורים על דחיית העתירה.

6. עם זאת, חשוב להדגיש כי גם מתגובת המדינה עולה כי העתירה נתבררה כמוצדקת לגופה. ככל שהטיפול בתלונה שהוגשה על ידי העותר משקף את אופן הטיפול בתלונות המוגשות על ידי תושבים פלסטינים למשטרת ש"י, הרי שהדבר מטריד, בלשון המעטה. למעשה, למעט גביית הודעה מהעותר ניתן לומר כי לא נעשה דבר, ודומה כי המעט שבמעט שנעשה, נעשה כדי לצאת ידי חובה טרם סגירת התיק. סבורנו, כי הטיפול

בתלונות מעין אלה צריך לשדר את המסר כי יש אוזן שומעת ונכונות אמיתית ואפקטיבית להגנה על קניינם הפרטי של תושבים פלסטינים.

7. סוף דבר, שהעתירה נדחית בהיעדר תוחלת מעשית. המשיבים ישאו בהוצאות העותרים בסך 20,000 (עשרים אלף) ₪.

ניתן היום, כ' בכסלו התש"ף (18.12.2019).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט